

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט גזר מצוה

מד א ב מיי פ"ו מהל' סוכה הלכה יג סמג עשן מג מושיע"ח א"ח סי' מרסח סעיף א':
 מה ג מיי פ"ט מהל' שבת הלכה כג סמג עשן נט מושיע"ח א"ח סי' תל סעיף ז:
 מה ד מיי פ"ו מהלכות מנה הלכה א סמג עשן מ מושיע"ח א"ח סי' תעס סעיף א':

רבינו חננאל

ובחר הכי פסקין והלכתא מיתב יתבינן כולי וימא כסוכה, ברוכי לא מברכינן לישב בסוכה כשאר הימים. אמר ר' יוחנן או שהחינו בשמיני של חג, שהרי חלוק משאר הימים בני דברים, כי בשבעת ימי החג חייב לישב בסוכה, ולגטות לולב, ולגטות המים, מה שאין כן בשמיני, לפיכך רגל אחר חשוב וצריך לומר בו זמן, ואין אומ' זמן בשביעי של פסח, ואם תאמר גם שביעי של פסח חלוק באכילת מצה, שביים שביעי אין חובה עליו לאכול מצה, התם בפסח אינו חלוק, מיום הראשון חובה וזוהי לילה הראשון, ויום שביעי מיום ששי אינו חלוק, מיום הראשון חלוק, והוא לפני פניו אבל בסוכה שמיני חלוק מיום שביעי הוא לפניו, ובשביעי חייב ובשמיני אינו חייב, לימא הא מנחתא סמייעא לר' יוחנן, דתניא הפרים והאילים והכבשים מעבבין כו', עד אמר להן שמיני רגל בפני עצמו הוא, שכשם שבבעת ימים החג טעונין קרבן שיר ברכה ולינה, ואף שמיני טעון קרבן שיר ברכה ולינה.

מיתב כו"ע ע"מא לא פליגי דיתבינן. כלולב לא רתו לתקן כלל שיטלנו הלולב מספק לפי שהוא י"ט ומוקצה לטלטול ומינכר' למילתיה שנהג צו מנהג חול אלכל סוכה פעמים סוכתו עריבה עליו אוכל זה אפי' צ"ע: **גמירי דמאפר קאתו.** צ"ע מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם: **הכא** כתיב **כמשפט.** צוולוה כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אפי' אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר.** פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פייט צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לילה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לילה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף טז:) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לילה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעין וצפרק מי

לברוכי לא מברכינן. צרוכי לא מצרכין. דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יוס שמיני חג עזרת הוה: **נקוט דר' יוחנן ציד.** דלמר לא מצרכין לישב בסוכה: **גמירי דמאפר קאתו.** למדתי מרבותי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם: **הכא** כתיב **כמשפט.** צוולוה כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אפי' אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר.** פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פייט צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לילה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לילה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף טז:) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לילה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעין וצפרק מי

לברוכי לא מברכינן. צרוכי לא מצרכין. דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יוס שמיני חג עזרת הוה: **נקוט דר' יוחנן ציד.** דלמר לא מצרכין לישב בסוכה: **גמירי דמאפר קאתו.** למדתי מרבותי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם: **הכא** כתיב **כמשפט.** צוולוה כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אפי' אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר.** פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פייט צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לילה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לילה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף טז:) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לילה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעין וצפרק מי

לברוכי לא מברכינן. צרוכי לא מצרכין. דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יוס שמיני חג עזרת הוה: **נקוט דר' יוחנן ציד.** דלמר לא מצרכין לישב בסוכה: **גמירי דמאפר קאתו.** למדתי מרבותי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם: **הכא** כתיב **כמשפט.** צוולוה כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אפי' אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר.** פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פייט צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לילה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לילה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף טז:) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לילה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעין וצפרק מי

לברוכי לא מברכינן. צרוכי לא מצרכין. דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יוס שמיני חג עזרת הוה: **נקוט דר' יוחנן ציד.** דלמר לא מצרכין לישב בסוכה: **גמירי דמאפר קאתו.** למדתי מרבותי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שס ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם: **הכא** כתיב **כמשפט.** צוולוה כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אפי' אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר.** פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פייט צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לילה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לילה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף טז:) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לילה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעין וצפרק מי

(א) [לקמן מה:] [מענין ג, א.] (ב) [לעיל ח:] פסחים קכ.] (ג) [לעיל רב פפא א.] (ד) [לקמן מה:] מתיבה ז. ר"ה ד: יומא ג, א. (ה) [עמ"ש רש"י ר"ה ד: צבס מס' סופריס.] (ו) ע"י רש"י, א. [לעיל ח:.] (ז) [פ"ט ורש"י צבסמו צ"ה ד: הביא דמ' קס"ט.]

תורה אור השלם

1. מנהגות ונספידים לפי לאלו ולכבשים במספרם בפשט: במדבר כז לו 2. ונחמתיים ונספידים לפריס לאילים ולכבשים במספרם במשפט: במדבר כז לג

הגהות הב"ח

(א) גמ' למחן דלמר שביעי לנסוה מיתב: (ב) תוס' ד"ה לילה כו' יוס טוז ראשון בירושלים דגמרינן:

מוסף רש"י

מכאן ואילך רשות. אס רזה יול לאכול שר צלל להם או להשתנות (פסחים קכ.) דהכי ליפני לה צפ' בתרא דפסחים (טו) ששת ימים תאכל מנות וציוס השביעי עזרת, מה שביעי רשות אף ששה רשות, לפי שהשביעי צבכל צבעת ימים תאכל מנות היה ואל מן הכלל ללמד שאכילת מנות האמרו צו אינו חובה, אלל אס צבאת לאכול מה אכילתך מנה ולא חמק, ולא ללמד על עצמו יאל אלל ללמד על הכלל טול יאל (עיר כו.).

אס מתאן אתה למד אף האילים והכבשים לא יעבדו שהרי כולן מתמעטין צשמיני דכל ימי החג אילים שנים וכבשים י"ד וצשמיני אין אחד ושבעה כבשים: רגל צפני עצמו הוא. ואין קרבנותיו צכלל שאר קרבנות החג ואין למדין הימנו לקרבנות החג: **טעונין קרבנות.** לעצמן אף זה קרבן לעצמו ואינו מסדר האחרים: שיר. שהלויים אומרים צקרבנות שמיני אינו מסדר שיר החג ולא פורש לי שיר של שמיני אלכל שיר של חג מפורש צבהליל [לקמן דף טז.] צינו צוערים צבס כו' הצו לן רמזים על עסקי מתנות עניים מפני צזמן אסיפה הוא ועת לינת לקט שכתה ופאה ומעשרות שישמעו מפרישים ויפרישו צעין יפה: **וצרפה.** מפרש ואזיל מאי היא: **ולינה.** לזון לילה של מוצאי י"ט הראשון צירושלים דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבקר והלכת לאהליך צצ"ע לא קאמר קרא שהרי הוא יוס שחייבו חכמים ליראות צעורה כך פי' צפ"ק דר"ה (דף ה.) ליראות צעורה^(א) כדי להביא עולת ראייה ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד וקאמרין צבקר אללמא חייב לזון מוצאי י"ט צתוך העיר ומי שלא הציא חגיגתו